

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра Кафедра мистецтва театру ляльок
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » « 08 » 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕЖИСУРА ТЕАТРУ ЛЯЛЬОК

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність 026 Сценічне мистецтво

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Режисура театру ляльок»

(назва освітньої програми)

Розробники: Попов Леонід доцент, народний артист України, доцент кафедри
мистецтв театру ляльок
Неупокоев Руслан професор, заслужений діяч мистецтв України, професор
кафедри
мистецтва театру ляльок
Сільченко Тетяна доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка
України, доцент кафедри мистецтва театру ляльок

Викладачі: Неупокоев Руслан професор, заслужений діяч мистецтв України, професор
кафедри мистецтва театру ляльок

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва
(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри

 (Сільченко Т. І.)
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Старший викладач

 (Урицький М. Я.)
(підпис)

25.08.2026

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від __. __. 20__ № __
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від __. __. 20__ № __
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від __. __. 20__ № __
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від __. __. 20__ № __
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання					
	денна				заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова					
Курс	3					
Семестр	5	6				
Кількість кредитів - 14	7	7				
Загальний обсяг годин -420	210	210				
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні					
	30	30				
	Семінарські					
	Практичні					
	74	76				
	Індивідуальні					
	Лабораторні					
	Самостійна робота					
	106	104				
Вид підсумкового контролю	залік	іспит				

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета програми «Режисура театру ляльок» - дати необхідні знання та навички, необхідні для творчої реалізації студента у професії режисера.

Завдання

На основі базової програми викладання у театральному університеті студент повинен володіти такими знаннями і практиками:

- Основні естетичні напрямки світового мистецтва театру ляльок;
- володіння теоретичними принципами та методами роботи режисера над п'єсою в процесі її аналізу, задуму, вирішення та сценічного втілення;
- знання та навички у керуванні лялькою будь-якої системи;
- робота із акторами методом дійового аналізу ролі та створення сценічного образу з його наскрізною дією та «зерном» ролі;
- вміння постановки акторських завдань, побудови сценічної дії, організації сценічного конфлікту та мізансценування;
- розуміння головних аспектів творчої та репертуарної політики театру;

- основи професійної діяльності актора, драматурга, сценографа, композитора, постановочної частини для успішного функціонування театру;
- професійні, педагогічні та психологічні методи роботи режисера з театральним колективом;
- основи професійної діяльності актора, драматурга, сценографа, композитора, постановочної частини для успішного функціонування театру;
- професійні, педагогічні та психологічні методи роботи режисера з театральним колективом.

Курс Режисура театру ляльок» розраховано на 2 роки навчання (5 -8 семестри).

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

ЗК10. Здатність до командної роботи, мотивації людей рухатися до спільної мети.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення перформативного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК06. Здатність до застосування специфіки мистецтва театру ляльок у творчій діяльності та оперування специфічною системою виразних засобів у створенні та виробництві перформативного твору.

СК09. Здатність до актуального способу втілення художньої ідеї відповідно до сучасного контексту.

СК14. Здатність до аналізу мистецьких та літературних творів на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів, понять та специфіки мистецтва театру ляльок.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виразальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.

ПР20. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти.

ПР22. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві сценічного твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3 курс / V семестр:														
Тема 1. Народний театр.	36	8		8			20							
Тема 2. Жанр.	12	2		4			6							
Тема 3. Режисерський задум вистави.	42	6		16			20							
Тема 4. Творчі пошуки та досвід майстрів режисури.	18	4		4			10							
Тема 5. Робота над одноактною п'єсою.	102	10		42			50							
Разом	210	30		74			106							
3 курс / VI семестр:														
Тема 6. Робота над переддипломною виставою.	160	20		60			80							
Тема 7. Режисерська робота над створенням концерту та концертного номеру.	50	10		16			24							
Разом	210	30		76			104							

УСЬОГО	420	60		150			210						
--------	-----	----	--	-----	--	--	-----	--	--	--	--	--	--

4. Програма навчальної дисципліни

КУРС ТРЕТІЙ. СЕМЕСТР V.

Тема 1. Народний театр

Основні поняття/ключові слова: народний театр, комедія дель арте, гротеск, Вертеп, драматургія.

Рекомендована література:

Основна:

1. Brook, P. The Empty Space. London : Penguin Classics, 2008. 160 p.
2. Брук П. Жодних секретів : думки про акторську майстерність і театр / пер. з англ. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 136 с.
3. Єрмакова, Н. П. Березільська культура: Історія, досвід. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
4. Чайковський Д. С. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ : Дух і Літера, 2013. 669 с.
5. Пашкевич М. Ю. Карнавальність як феномен сучасної культури та суспільно-культурного життя. Культура і сучасність. 2018. № 2. С. 16-21.
6. Франко І. Я. Нові матеріали до історії українського вертепу. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1983. Т. 38. С. 378-402.

Додаткова:

1. Арістотель. Політика. Поетика / пер. з давньогр. О. Кислюк, Б. Тен. Харків : Фоліо, 2025. 512 с.
2. Цветков, В. Шлях до вистави. Київ : Ліра-К, 2025. 102 с.

Лекція №1.

Походження традиційного європейського народного театру ляльок. Ателана, комедія дель-арте, карнавальна культура. Вплив естетичних тенденцій Середньовіччя та Ренесансу на жанрово-стильову характеристику сценічних творів

народного театру. Поняття гротеску, його походження та реалізація у народному театрі. Національні особливості вистав народних театрів у різних країнах Європи та Малої Азії.

Лекція № 2.

Робота з драматургічним матеріалом. Проблема ідейно-тематичного аналізу драматургії народного театру. Особливості композиційної побудови твору та його архітекτονіки. Дієвий аналіз драматургічного твору народного театру.

Лекція № 3.

Український Вертеп, його походження та структура, вплив естетики європейського народного театру на формування драматургії та сценографії вертепу. Причини драматургічного та сценографічного дуалізму Вертепу. Вплив українських релігійних особливостей на естетику Вертепу. Іван Франко про Вертеп.

Тема 2. Жанр.

Основні поняття/ключові слова: античні та середньовічні жанри, трагікомедія, мелодрама, драма,

Рекомендована література:

Основна:

1. Арістотель. Політика. Поетика / пер. з давньогр. О. Кислюк, Б. Тен. Харків : Фоліо, 2025. 512 с.
2. Дідро, Д. Парадокс про актора. Київ : Мистецтво, 1966. 154 с.
3. Diderot, Denis. Paradox of the Actor / trans. Ariane Brouillard. London : Independently published, 2025. – 130 p.
4. Паві П. Словник театру / пер. з фр. М. Якуб'як. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 640 с.
5. Чайковський Д. С. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ : Дух і Літера, 2013. 669 с.
6. Brook P. The Empty Space. London : Penguin Classics, 2008. 160 p.
7. Брук П. Жодних секретів : думки про акторську майстерність і театр / пер. з англ. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 136 с.

8. Craig E. G. On the Art of the Theatre / ed. F. Chamberlain. London : Routledge, 2008. 192 p.
9. Крег Е. Г. Про мистецтво театру / пер. з англ. Н. М. Корнієнко, Л. С. Танюк. Київ : Мистецтво, 1974. 319 с.
10. Brecht B. Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic / ed. M. Silberman, S. Giles, T. Kuhn. London : Bloomsbury Academic, 2018. 392 p.
11. Брехт, Б. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.

Додаткова:

1. Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок. Львів, 2009. 64 с.
2. Бучма, О. Є. «Переживання», «удавання» та «відчуження» в прийомах акторської гри театру ляльок». Культура і сучасність. 2009. № 2. С. 161-165.
3. Бучма, О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки. 2021. Вип. 39. С. 235-238.

Лекція №4.

Поняття жанру. Жанри різних видів мистецтва. Вплив стилю на формування жанру. Перші театральні жанри в епоху античності: комедія та трагедія. Жанри Середньовіччя та Ренесансу: фарс, містерія, міраклі, мораліте, зародження трагікомедії.

Лекція № 5.

Жанри в епоху модерну. Вплив бароко на оперу і балет. Орієнтація класицизму на античні жанри. Сентименталізм як початок романтизму, народження мелодрами. Реалізм і драма. Жанрові особливості модернізму.

Тема 3. Режисерський задум вистави.

Основні поняття/ключові слова: «зерно» вистави, режисерський задум, режисерський прийом, режисерське завдання, режисерський акцент, образ вистави.

Рекомендована література:

Основна:

1. Барба, Е. Паперове каное. Львів : Літопис, 2001. 288 с.

2. Брехт, Б. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
3. Курбас, Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський ; післям. М. Москаленко, Д. Лабінська ; ред. М. Москаленко. Харків-Київ : Савчук ; Основи, 2022. 920 с.
4. Цветков, В. Шлях до вистави. Київ : Ліра-К, 2025. 102 с.
5. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави : допоміжні матеріали для вивчення однієї з основних проблем режисерської творчості : навч. посіб. Ужгород : Ліра, 2002. 98 с.

Додаткова:

1. Готовський, Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів : Літопис, 1999. 186 с.
2. Мрига, П. Тлумачний словник театральних термінів. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. 240 с.
3. Чайковський Д. С. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ : Дух і Літера, 2013. 669 с.
4. Brook P. The Empty Space. London : Penguin Classics, 2008. 160 p.
5. Grotowski J. Towards a Poor Theatre / ed. E. Barba ; preface by P. Brook. London : Routledge, 2002. 264 p.

Лекція № 6.

Основні елементи режисерського задуму вистави. «Роман життя» як матеріал для створення задуму. Значення перших вражень та ірраціональна складова задуму вистави, процес пошуку «підказки». «Зерно» вистави.

Лекція № 7

Поняття режисерського прийому як способу вирішення режисерського завдання. Значення режисерського прийому у процесі створення вистави. Вплив стилю та жанру на режисерський прийом.

Лекція №8

Режисерський акцент як спосіб актуалізації режисерського задуму. Види режисерських акцентів. Метафоричність режисерського акценту. Поверхневі ефекти (за Ж. Дельозом) та трюки як акценти. Акторська оцінка як режисерський акцент. Застосування вокалу та хореографії для режисерського акцентування. Застосування звуку, світла та інших додаткових засобів виразності у режисерському акцентуванні.

Лекція № 9

Образ вистави як метафоричне втілення режисерського прийому. Образ вистави як образ життя персонажів. Втілення основоположної запропонованої обставини в образі вистави. Образ вистави як умова сценічного існування персонажів. Робота із сценографом над творенням образу вистави.

Тема 4. Творчі пошуки та досвід майстрів режисури.

Основні поняття/ключові слова: режисура, метод, «перетворення», режисерський синтез.

Рекомендована література:

Основна:

1. Бучма, О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки. 2021. Вип. 39. С. 235-238.
2. Єрмакова, Н. П. Березільська культура: Історія, досвід. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
3. Корнієнко, Н. Леся Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Либідь, 2007. 324 с.
4. Курбас, Л. Філософія театру. Харків–Київ : Савчук ; Основи, 2022. 920 с.
5. Веселовська, Г. І. Дванадцять вистав Леся Курбаса. Київ : ДЦТМ ім. Л. Курбаса, 2004. 238 с.
6. Мрига, П. Тлумачний словник театральних термінів. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. 240 с.
7. Неупокоев, Р. Сценічний трюк як інструмент створення глядацького враження. Науковий вісник КНУТКТ. 2024. Вип. 35. С. 28-33.
8. Фесенко, С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок. Львів, 2009. 64 с.
9. Дідро, Д. Парадокс про актора. Київ : Мистецтво, 1966. 146 с.
10. Diderot, Denis. Paradox of the Actor. London : Independently published, 2025. 130 р.

Додаткова:

1. Брехт, Б. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
2. Брук П. Жодних секретів : думки про акторську майстерність і театр / пер. з англ. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 136 с.
3. Гротовський, Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів : Літопис, 1999. 186 с.
4. Паві П. Словник театру / пер. з фр. М. Якуб'як. Львів : Видавничий центр ЛНУ

імені Івана Франка, 2006. 640 с.

5. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави : допоміжні матеріали для вивчення однієї з основних проблем режисерської творчості : навч. посіб. Ужгород : Ліра, 2002. 98 с.
6. Brecht, Bertolt. Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic / ed. and trans. John Willett. London : Bloomsbury Revelations, 2019. 392 p.

Лекція №10

Режисерські пошуки діячів театру корифеїв, досвід М. Кропивницького, І. Карпенка-Карого та П. Саксаганського. Режисура Гната Юри.

Лекція № 11

Вплив європейських мистецьких трендів на український театр. Творча особистість Леся Курбаса та шляхи режисерського синтезу, поняття «перетворення». Місце режисерських пошуків Курбаса у загально-естетичних процесах початку ХХ сторіччя. Систематизація режисерського досвіду. Проблема «теорії режисури» та наукового підходу до режисерської професії.

Тема 5. Робота над одноактною п'єсою.

Основні поняття/ключові слова: аналіз, архітектоніка, фабула, сюжет, конфлікт.
Рекомендована література:

Основна:

1. Дідро, Д. Парадокс про актора. Київ : Мистецтво, 1966. 154 с.
2. Крег Е. Г. Про мистецтво театру / пер. з англ. Н. М. Корнієнко, Л. С. Танюк. Київ : Мистецтво, 1974. 319 с.
3. Цветков, В. Шлях до вистави. Київ : Ліра-К, 2025. 102 с.
4. Чайковський Д. С. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ : Дух і Літера, 2013. 669 с.
5. Brook P. The Empty Space. London : Penguin Classics, 2008. 160 p.
6. Брехт, Б. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
7. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави : допоміжні матеріали для вивчення однієї з основних проблем режисерської творчості : навч. посіб. Ужгород : Ліра, 2002. 98 с.

8. Craig E. G. On the Art of the Theatre / ed. F. Chamberlain. London : Routledge, 2008. 192 p.
9. Diderot, Denis. Paradox of the Actor / trans. Ariane Brouillard. – London : Independently published, 2025. 130 p.

Додаткова:

1. Арістотель. Політика. Поетика / пер. з давньогр. О. Кислюк, Б. Тен. Харків : Фоліо, 2025. 512 с.
2. Курбас, Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський ; післям. М. Москаленко, Д. Лабінська ; ред. М. Москаленко. Харків–Київ : Савчук ; Основи, 2022. 920 с.
3. Бучма, О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки. 2021. Вип. 39. С. 235-238.

Лекція №12

Ідейно-тематичний та дієвий аналіз одноактної п'єси, робота над режисерським вирішенням вистави, режисерський задум, образ вистави. Написання постановочного плану.

Практична та індивідуальна робота:

- робота над епізодами виставив стилістиці народного театру ляльок;
- постановка вистави з верховою (рукавичковою) лялькою (для дітей до шкільного віку);
- робота над постановочним планом до вистави з верховою лялькою;
- робота над режисерським задумом вистави;
- робота із сценографом над створенням образу вистави;
- робота із акторами, постановка акторських завдань.

Самостійна робота:

- ідейно-тематичний аналіз п'єси;
- опрацювати статтю І. Я. Франка «Нові матеріали до історії українського вертепу»;
- підготувати реферат про творчий метод корифеїв;
- підготувати реферат про творчий шлях Л. С. Курбаса;
- опрацювати книгу Л. Курбаса «Філософія театру»;

- організувати репетиційний процес над епізодами вистави народного театру та вистави із верховою лялькою.

Методи контролю: залік

Вимоги до заліку:

Іспит передбачає демонстрацію рівня засвоєння теоретичного матеріалу та застосування отриманих знань у практичній роботі. Іспит (залік) складається із двох частин:

- відповідь за питаннями білетів;
- захист постановочного плану до вистави.
- демонстрація практичної роботи за темою «Народний театр»;

Вимоги до студентів у процесі навчання:

- теоретичне і практичне опанування інструментами режисури;
- систематична робота над створенням постановочного плану;
- виконання режисерського завдання у роботі над виставою у стилістиці народного театру;
- застосування знань у роботі із акторами, організація репетиційного процесу;

КУРС ТРЕТІЙ. СЕМЕСТР VI.

Тема 6. Робота над переддипломною виставою.

Основні поняття/ключові слова: експлікація, реалізація режисерського задуму, рішення епізоду мізансценічне рішення, пластичне рішення, сценографічне рішення.

Рекомендована література:

Основна:

1. Гротовський, Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів : Літопис, 1999. 186 с.
2. Веселовська, Г. І. Дванадцять вистав Леся Курбаса. Київ : ДЦТМ ім. Л. Курбаса, 2004. 238 с.
3. Брук П. Жодних секретів : думки про акторську майстерність і театр / пер. з англ. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 136 с.
4. Brook P. The Empty Space. London : Penguin Classics, 2008. 160 p.
5. Брехт, Б. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
6. Brecht B. Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic / ed. M. Silberman,

S. Giles, T. Kuhn. London : Bloomsbury Academic, 2018. 392 p.

7. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави : допоміжні матеріали для вивчення однієї з основних проблем режисерської творчості : навч. посіб. Ужгород : Ліра, 2002. 98 с.
8. Цветков, В. Шлях до вистави. Київ : Ліра-К, 2025. 102 с.

Додаткова:

1. Арістотель. Політика. Поетика / пер. з давньогр. О. Кислюк, Б. Тен. Харків : Фоліо, 2025. 512 с.
2. Барба, Е. Паперове каное. Львів : Літопис, 2001. 288 с.
3. Бучма, О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки. 2021. Вип. 39. С. 235-238.
4. Корнієнко, Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Либідь, 2007. 324 с.
5. Craig E. G. On the Art of the Theatre / ed. F. Chamberlain. London : Routledge, 2008. 192 p.

Лекція № 13.

Режисерська експлікація переддипломної вистави. Робота над постановочним планом: ідейно-тематичний аналіз п'єси, режисерський задум та реалізація режисерського задуму. Розвиток режисерських здібностей. Режисерський тренінг.

Лекція № 14.

Режисерські епізоди переддипломної вистави. Організація події в епізоді. Робота над режисерським завданням у події. Мізансценічне, пластичне та сценографічне вирішення епізоду.

Тема 7. Режисерська робота над створенням концерту та концертного номеру.

Основні поняття/ключові слова: концерт, концертний номер, сенс, нелінійний наратив, форма, трюк,

Рекомендована література:

Основна:

1. Неупокоев Р. В. Онтологія мистецтва ігрової ляльки як культурне втілення специфічних засобів виразності. Науковий вісник Київського національного

- університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2018. Вип. 23. С. 27–34.
2. Неупокоев, Р. В. Екзистенціальні особливості естрадного номеру із лялькою. Культурологічна думка. ІК НАМ України. Збірник наукових праць. 2019. № 14. С. 205-215.
 3. Неупокоев, Р. В. Сценічний трюк як інструмент створення глядацького враження. Науковий вісник КНУТКТ. 2024. Вип. 35. С. 28–33.
 4. Єрмакова, Н. П. Березільська культура: Історія, досвід. Київ : Фенікс, 2012. – 512 с.
 5. Паві П. Словник театру / пер. з фр. М. Якуб'як. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 640 с.

Додаткова:

1. Цветков, В. Шлях до вистави. Київ : Ліра-К, 2025. 102 с.
2. Брехт, Б. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
3. Brecht B. Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic / ed. M. Silberman, S. Giles, T. Kuhn. London : Bloomsbury Academic, 2018. 392 p.

Лекція №15.

Естетика постмодернізму та її вплив на драматургію концерту та концертного номеру. Концепція сенсу за Жилем Дельозом, концепт «ризومي». Нелінійний наратив та некласична режисура, творчість Девіда Лінча та Квентіна Тарантіно. Принципи створення відеокліпів та поняття «кліпового мислення».

Лекція № 16.

Основні етапи роботи над режисерським рішенням театралізованого тематичного концерту. Концерт як сукупність номерів. Ідея концерту як сенс за Ж. Дельозом. Пренесення принципів концерту на драматургію вистави театру ляльок, «концертизація», «Надзвичайний концерт» С. Образцова. приклади побудови вистав за принципом концерту.

Лекція № 17.

Робота над режисерською концепцією концертного номеру. Етимологія терміну «номер». Творчість Філіпа Жанті. Порівняльна характеристика сценічного етюд та концертного номеру із лялькою, визначення поняття «концертний номер».

Взаємодія форми та змісту на прикладі концертного номеру із лялькою. Проблема ефективності інструментів класичної режисури у роботі над концертним номером та інструменти нелінійної режисури. Концепт «карти» за Ж. Дельозом.

Лекція № 18.

Трюк як феномен мистецтва, значення та кількість трюків у концертному номері. Трюк та режисерський акцент. Технологія створення трюку, трюк як сенс. Види трюків, застосування трюків у виставах театру ляльок, а також мультиплікації та кінематографі.

Лекція № 19.

Сценарно-режисерський хід в естрадно-театралізованих формах. Принципи побудови концерту. Режисерське завдання у концерті. Створення художнього образу концерту. Візуальний та музичний образи концерту.

Лекція № 20.

Естрадні жанри та сучасні форми проведення свят. Проблема співвідношення естрадних та театральних жанрів. Концертний номер із лялькою як жанр мистецтва естради.

Практична та індивідуальна робота:

- робота над переддипломною виставою із «низовою» лялькою (планшетна, маріонетка та гібриди);
- робота над задумом концертного номеру;
- робота із сценографом та втілення сценографічного рішення;
- робота із акторами, організація подій та постановка акторських завдань;
- робота над музичним оформленням;
- застосування знань у роботі із акторами, організація репетиційного процесу

Самостійна робота:

- створення постановочного плану та експлікації переддипломної вистави;
- організація репетиційного процесу та робота із акторами;
- опрацювати статті Р. Неупокоева «Екзистенціальні особливості естрадного номеру із лялькою» та «Сценічний трюк як інструмент створення глядацького

враження»;

- опрацювати книгу Є. Готовського «Театр. Ритуал. Перформер»;
- ознайомитись із концертними номерами С. Образцова, Ф. Жанті, А.Розера, а також творчістю К. Тарантіно, Д. Лінча, К. Нолана.
- творчій експеримент зі створення концертного номеру.

Метод контролю: іспит.

Вимоги до іспиту:

Іспит передбачає демонстрацію рівня засвоєння теоретичного матеріалу та застосування отриманих знань у практичній роботі. Залік складається із трьох частин:

- відповідь за питаннями білетів;
- захист постановочного плану переддипломної вистави;
- демонстрація переддипломної вистави.

Вимоги до студентів у процесі навчання:

- теоретичне і практичне опанування відповідними інструментами режисури;
- робота над постановкою переддипломної вистави;
- робота над засвоєнням елементів побудови естрадного концерту та створення концертного номеру;
- застосування знань у роботі із акторами, організація репетиційного процесу;

5. Методи навчання

Програма складається із лекційних та практичних занять. Лекційний курс містить в собі теоретичну базу режисерської професії, що спитається як на досвід провідних митців як драматичного театру так і майстрів і режисерів театру ляльок. Лекційний курс передбачає вивчення поточної літератури, що містить інформацію стосовно специфіки навчального розділу.

Практичні заняття, в свою чергу, розподіляються на технологічні (тренінги, вправи, набуття практичних навичок) і творчі (створення режисерських робіт різних форм).

До творчих експериментів можна віднести: самостійні роботи (індивідуальні або групові) у виготовленні будь-якої ляльки або творча ініціатива у зачинах, аніматорська робота та її підготовка під час роботи навчального театру, акторські чи

режисерські заявки на ту чи іншу роль, або постановку уривку або вистави, участь у концертах, капусниках, творчих заходах тощо.

Індивідуальна самостійна робота полягає у підготовці студентом задуму вистави чи іншого художнього твору з подальшим обговоренням.

Групова самостійна робота студентів може містити в собі будь-який незапланований творчий експеримент: поєднання речей, що на перший погляд, не сумісні; трактування уривку або сцени з вистави по-іншому. Вітається вільний політ фантазії та уяви, будь-яке новаторство, оригінальність та креативність ідеї.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
3 курс, 5 семестр			
1.	ідейно-тематичний аналіз п'єси;	Розділи постановочного плану	5
2.	опрацювати статтю І. Я. Франка «Нові матеріали до історії українського вертепу»;	конспект	5
3.	підготувати реферат про творчий метод корифеїв;	реферат	5
4.	підготувати реферат про творчий шлях Л. С. Курбаса;	реферат	5
5.	опрацювати книгу Л. Курбаса «Філософія театру»;	конспект	5
6.	організувати репетиційний процес над епізодами вистави народного театру та вистави із верховою лялькою.	звіт	5
3 курс, 6 семестр			
7.	створення постановочного плану та експлікації переддипломної вистави;	Постановочний план	5
8.	організація репетиційного процесу та робота із акторами;	звіт	5
9.	опрацювати статті Р. Неупокоева «Екзистенціальні особливості естрадного номеру із лялькою» та «Сценічний трюк як інструмент створення глядацького враження»	конспект	5
10.	опрацювати книгу Є. Грозовського «Театр. Ритуал. Перформер»	конспект	5
11.	ознайомитись із концертними номерами С. Образцова, Ф. Жанті, А. Розера, а також творчістю К. Тарантіно, Д. Лінча, К. Нолана.	звіт	5

12.	творчій експеримент зі створення концертного номеру.	Звіт, показ.	5
-----	--	--------------	---

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу, термінологічна точність та лаконічний виклад своїх думок. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація лідерських навичок у роботі із виконавцями.	4-5
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, роботу із літературним матеріалом та джерелами виконано недостатньо якісно, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабе розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабе врахування рекомендацій викладача, проблеми у роботі із виконавцями.	2-3
Практичну і теоретичну роботу не виконано вчасно, через відсутність організації робочого процесу чи через відсутність самого процесу	0-1

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач повністю виконав програму дисципліни та індивідуальний план роботи. Продemonстрував високий рівень режисерської майстерності, творчої самостійності та професійного мислення. Впевнено володіє методами режисерського аналізу драматургічного матеріалу, визначає тему, ідею, конфлікт, надзавдання та наскрізну дію вистави. Самостійно формує режисерський задум, композиційно вибудовує сценічну дію, визначає систему образів, темпоритм, мізансценування та атмосферу вистави. Ефективно застосовує специфічні засоби театру ляльок, ураховує особливості різних систем театральних ляльок, взаємодії актора, ляльки, сценічного простору, музики, світла та інших компонентів вистави. Демонструє жанрову та стильову цілісність режисерського рішення, здатність до творчого експерименту. Аргументовано обґрунтовує власні художні рішення, демонструє професійну рефлексію, здатність до самоаналізу та коригування творчого процесу з урахуванням зауважень викладача.	90-100
Програму дисципліни виконано повністю. Здобувач демонструє достатній рівень режисерської майстерності, володіє основними методами аналізу драматургічного матеріалу та побудови сценічної дії. Режисерський задум сформовано послідовно, мізансценування, темпоритм, образна система та засоби сценічної виразності загалом відповідають художньому завданню. Здобувач уміє застосовувати специфічні засоби театру ляльок у роботі над етюдами та сценічними фрагментами. Окремі режисерські, композиційні, темпоритмічні або організаційні рішення потребують удосконалення. Здатний застосовувати набуті знання та навички під час самостійної роботи над сценічним матеріалом.	82-89
Основні завдання дисципліни виконано. Здобувач володіє базовими професійними навичками режисерської роботи, демонструє розуміння принципів аналізу драматургії, побудови сценічної дії та мізансценування. Виконує практичні завдання, проте допускає окремі неточності у визначенні надзавдання, наскрізної дії, композиції,	74-81

темпоритму, взаємодії персонажів, використанні простору та специфічних засобів театру ляльок. Режисерський задум реалізує з окремими труднощами, потребує методичної підтримки викладача для його конкретизації та сценічного втілення.	
Програму дисципліни виконано частково. Здобувач має труднощі в аналізі драматургічного матеріалу, формуванні режисерського задуму, побудові сценічної дії та мізансценуванні. Недостатньо самостійно застосовує знання про специфіку театру ляльок, систему образів, темпоритм, композицію та засоби сценічної виразності. Практичні роботи та режисерські покази містять суттєві недоліки, потребують постійного методичного керівництва та доопрацювання.	64-73
Виконано мінімальний обсяг програмних завдань. Здобувач демонструє початковий рівень режисерських умінь, недостатньо володіє методами аналізу драматургічного матеріалу, побудови сценічної дії та організації режисерського процесу. Режисерський задум недостатньо сформований або реалізований непослідовно. Практичні завдання потребують значного доопрацювання, а їх виконання можливе переважно за допомогою викладача.	60-63
Програму дисципліни не виконано або виконано не в повному обсязі. Практичні завдання не виконано або виконано на незадовільному рівні. Здобувач не продемонстрував необхідного рівня володіння основами режисерського аналізу, формування художнього задуму, побудови сценічної дії та специфічними засобами режисури театру ляльок. Режисерські етюди, сценічні фрагменти або інші передбачені програмою роботи не представлені чи не відповідають вимогам дисципліни.	0-59

8. Розподіл балів, які отримують студенти

3 курс / 5 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи					Сума балів
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	
20	20	20	20	20	100

3 курс / 6 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи		Сума балів
Т 6	Т 7	
50	50	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	

64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

1. Арістотель. Політика. Поетика / пер. з давньогр. Б. Тен, О. Кислюк. Харків : Фоліо, 2025. 512 с.
2. Барба Е. Паперове каное : путівник по театральній антропології / пер. М. Шкарабан. Львів : Літопис, 2001. 288 с.
3. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірник / упоряд., вступ. ст., прим. і пер. з нім. О. С. Чиркова. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
4. Брук П. Жодних секретів : думки про акторську майстерність і театр / пер. з англ. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 136 с.
5. Бучма О. Є. «Переживання», «удавання» та «відчуження» в прийомах акторської гри театру ляльок. Культура і сучасність. 2009. № 2. С. 161–165.
6. Бучма О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки. 2021. Вип. 39. С. 235–238.
7. Веселовська Г. І. Дванадцять вистав Леся Курбаса : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистецтв / М-во культури і мистецтв України, Держ. центр театр. мистецтва ім. Л. Курбаса. Київ : ДЦТМ ім. Л. Курбаса, 2004. 238 с.
8. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів : Літопис, 1999. 186 с.
9. Дідро, Д. Парадокс про актора. Київ : Мистецтво, 1966. 146 с.
10. Єрмакова Н. П. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т проблем сучас. мистец. Нац. акад. мистец. України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
11. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Либідь, 2007. 324 с.
12. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський ; післямови М. Москаленко, Д. Лабінська ; ред. М. Москаленко. Харків ; Київ : Видавець Олександр Савчук ; Видавництво «Основи», 2022. 920 с.
13. Крег Е. Г. Про мистецтво театру / пер. з англ. Н. М. Корнієнко, Л. С. Танюк. Київ : Мистецтво, 1974. 319 с.
14. Мрига П. Н. Тлумачний словник театральних термінів / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. 240 с.
15. Неупокоев Р. В. Екзистенціальні особливості естрадного номеру із лялькою. Культурологічна думка. 2019. № 14. С. 205–215.
16. Неупокоев Р. В. Онтологія мистецтва ігрової ляльки як культурне втілення специфічних засобів виразності. Науковий вісник Київського національного

- університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2018. Вип. 23. С. 27–34.
17. Неупокоев Р. В. Сценічний трюк як інструмент створення глядацького враження. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2024. Вип. 35. С. 28–33.
 18. Паві П. Словник театру / пер. з фр. М. Якуб'як. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 640 с.
 19. Пашкевич М. Ю. Карнавальність як феномен сучасної культури та суспільно-культурного життя. Культура і сучасність. 2018. № 2. С. 16-21.
 20. Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок. Львів, 2009. 64 с.
 21. Франко І. Я. Нові матеріали до історії українського вертепу. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1983. Т. 38. С. 378-402.
 22. Цветков В. Шлях до вистави. Київ : Ліра-К, 2025. 102 с.
 23. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави : допоміжні матеріали для вивчення однієї з основних проблем режисерської творчості : навч. посіб. Ужгород : Ліра, 2002. 98 с.
 24. Чайковський Д. С. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ : Дух і Літера, 2013. 669 с.
 25. Brecht B. Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic / ed. M. Silberman, S. Giles, T. Kuhn. London : Bloomsbury Academic, 2018. 392 p.
 26. Brook P. The Empty Space. London : Penguin Classics, 2008. 160 p.
 27. Craig E. G. On the Art of the Theatre / ed. F. Chamberlain. London : Routledge, 2008. 192 p.
 28. Diderot, Denis. Paradox of the Actor / trans. Ariane Brouillard. London : Independently published, 2025. 130 p.
 29. Grotowski J. Towards a Poor Theatre / ed. E. Barba ; preface by P. Brook. London : Routledge, 2002. 264 p.

3. Інформаційні ресурси

1. Видання кафедри мистецтва театру ляльок КНУТКиТ ім. І. К. Карпенка-Карого <https://knutkt.edu.ua/struktura/fakultet-teatralnoho-mystetstva/kafedra-mystetstva-teatru-lialok/vydannia-kafedry-mystetstva-teatru-lialok/>
2. Закон України «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Закон України «Про вищу освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого <https://knutkt.edu.ua/>
5. Культурологічний альманах. Стаття «Театр ляльок перед обличчям війни» <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/209>
6. Міністерство освіти і науки України <https://mon.gov.ua/>
7. UNIMA – Union Internationale de la Marionnette <https://www.unima.org>